

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2022

УДК 657: 332.025.12 : 65.014.1
А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14 – 15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. 847 с.
(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 08 від 12 січня 2022 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Довбня Світлана – д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Українського державного університету науки та технологій.

Зоря Олексій – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Малишкін Олександр - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

Муравський Володимир - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

Нікішина Оксана - д.е.н., с.н.с., завідувачка відділом ринкових механізмів та структур ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

Перерва Петро - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Руцишин Надія - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Славкова Олена - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Тоцька Олеся - д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів Волинського національного університету імені Лесі Українки

Вараксіна Олена - к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету

Воронько-Невіднича Тетяна - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Дранус Валентин – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Мельничук Ірина - к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та фінансів Університету економіки і підприємництва

Прийдак Тетяна– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

РОЗДІЛ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ**Андрос С.В., Білоченко А.М.***Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»***Інституціональна модель фінансової підтримки аграрного сектору: галузевий аспект..... 314****Барабаш Л.В.***Уманський національний університет садівництва***Зарубіжний досвід податкового реформування у воєнний і післявоєнний час..... 317****Безкровний О. В., Галушко В. В., Козюпа О. В.***Полтавський державний аграрний університет***Сучасні напрями оптимізація джерел формування оборотних активів аграрних підприємств..... 319****Безкровний О. В., Лопатка В. О., Павленко А. А.***Полтавський державний аграрний університет***Перспективи підвищення ефективності використання основних засобів підприємств..... 322****Бердиев А.**Науковий керівник – **Єршова Н.Ю.***Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»***Особливості фінансового забезпечення інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні..... 326****Боднар О.А.***Миколаївський національний аграрний університет***Цифрова трансформація в банківській справі..... 328****Бражник Л. В., Чумак В. Д.***Полтавський державний аграрний університет***Роль комерційних банків як фінансових посередників..... 331****Булах І.І.***ВСП Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС***Ресурсний потенціал як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства..... 333****Ведмідь М. О.**Науковий керівник – **Дроботя Я. А.***Полтавський державний аграрний університет***Мобільний застосунок старкаса як диджиталізована іновація банківського бізнесу в Україні..... 336****Величко М.В., Іщук Л.І.***Луцький національний технічний університет***Теоретичні основи статистики оплати праці..... 338**

Бражник Л. В., к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Чумак В. Д., к.е.н., доцент,

професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Полтавський державний аграрний університет

РОЛЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

Посередницька діяльність комерційних банків є дуже складним процесом, пов'язаним із ризиком, як самої кредитної організації, так її клієнтів. Незважаючи на досить тривалі наукові дослідження, проведені насамперед зарубіжною спільнотою, у сфері банківської інтермедіації залишилося багато невирішених проблем, тим паче, що розвиток економіки постійно ставить нові завдання. Зокрема, йдеться про ризики, які схильні до мутацій, постійно видозмінюються. Наразі комерційні банки працюють у несприятливих соціально-політичних і економічних умовах. Більше того, сьогоднішнє фінансове посередництво слід розглядати як триєдиний процес, зміст якого полягає в тому, що інтермедіація одночасно здійснюється за вектором трансформації ресурсів в інвестиції, у контексті видозміни та передачі маси ризику від одного учасника ринку до іншого та здійснення розрахунково-платіжного обслуговування клієнтів [1].

У трансформаційних умовах фінансове посередництво, зокрема банківське, доречно розглядати крізь призму довірчих відносин. Система довіри у банківській сфері докорінно відрізняється від інших, передусім, нефінансових сфер економіки. Така особливість пов'язана з тим, що банки трансформують і ризикують не власними, а переважно залученими ресурсами. Необхідно враховувати ключові фактори зміцнення довіри до банківської установи: зниження системного ризику, розвиток корпоративного управління та внутрішнього контролю, підвищення прозорості та ринкової дисципліни на ринку банківських послуг [2]. У зв'язку з цим, держава створює умови, за яких банки змушені зважати на адміністративне та економічне регулювання НБУ та інших державних органів управління.

Досліджуючи фінансове посередництво доцільно розставляти акценти у траєкторіях здійснення кредитними організаціями двох взаємозалежних процесів: посередництва, як такого та агентування. У трактуванні різних фахівців часто ці процеси постають як абсолютно однакові, а «посередництво» й «агентування», як терміни в економіці фактично ототожнюються. Посередницька функція комерційного банку є основою, що породжує сутнісні ризики кредитних організацій, що впливає через кредитний та інші інструменти та механізми на розвиток економіки країни [3].

Оскільки у довірі виражений аспект специфіки взаємодії банку з фінансовим середовищем, можна стверджувати, що довіра є домінантним базисом при встановленні посередницьких відносин. Вона проявляється у цій функції досить чітко, кредитній організації довіряють: держава; клієнти банку; треті особи, що отримують і надають різноманітні послуги. Цифровізація,

розвиток банківських платформ і додатків, не тільки сприяють швидкому просуванню, як традиційних банківських, так нефінансових послуг, але і створюють умови для контролю за операціями у будь-який час.

Процеси, опосередковані банківським агентуванням, дуже повно вивчені вченими-правознавцями, але цілком проігноровані фахівцями, які працюють над розробкою фінансової тематики. До основних принципів інтермедіації слід віднести: а) безперервність; б) оптимальність; в) алокаційність (розподіл-перерозподіл); г) агрегаційність. Їх недотримання призводить до важких наслідків, тому виступають у ролі своєрідних внутрішніх стандартів комерційного банку, встановлюють методи організації ефективної діяльності банків із фінансового посередництва.

Розглядати комерційні банки необхідно як провідні суб'єкти фінансового посередництва, що виконують важливу функцію, формуючи для суспільства ефективний механізм міжгалузевого та міжрегіонального перерозподілу грошового капіталу. Процес створення нових зобов'язань та їх обміну на зобов'язання інших контрагентів становить основу та сенс фінансового посередництва. Акумуляуючи грошові капітали з різних джерел, ці посередники створюють загальну знеособлену масу коштів.

Крім того, фінансові посередники не тільки надають традиційні послуги на фінансово-кредитному ринку (депозитно-кредитна, розрахункова діяльність, страхування, брокерські та депозитарні операції тощо), а й самі є активними учасниками (емітентами, інвесторами) ринку цінних паперів. Посередницька модель полегшує використання існуючих механізмів забезпечення конфіденційності та управління ідентифікаційними даними, підвищує здатність приватного сектора до інновацій та знижує ймовірність дестабілізації у функціонуючій фінансовій системі.

Виходячи з наукового аналізу вітчизняних та зарубіжних літературних джерел та дослідження сутності процесу посередництва, розглядати банк можна як інститут, що діє на основі економічного довіри, що надає пряме сприяння суб'єктам ринку у трансформації їх заощаджень в інвестиції (через фінансовий ринок), тобто видозмінює їх вільні кошти та заощадження в інвестиції, приймаючи ризики (через кредитний ринок), надає агентські послуги, включаючи проведення фінансових розрахунків за дорученням своїх клієнтів.

Список використаних джерел:

1. Дроботя Я. А. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2019. 160 с.
2. Принципи корпоративного управління для банків від 08 липня 2015 року / Базельський комітет із питань Банківського нагляду. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU15164> (дата звернення: 21.02.2022).
3. Аранчій В. І, Бойко Л. М., Черненко Л. В. Гроші та кредит: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2010. 300 с.

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

14 – 15 квітня 2022 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

